

Sisäasiainministeriön maahanmuutto-osastolle

Helsingissä, 5.8.2010

Punaisen Ristin lausunto hallituksen esityksestä ulkomaalaislain 50 §:n muuttamisesta (SM034:00/2010)

Suomen Punainen Risti kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä ulkomaalaislain 50 §:n muuttamisesta.

Suomen Punainen Risti (SPR) on viranomaisia tukeva julkisoikeudellinen yhdistys, jonka oikeudellisesta erityisasemasta on Suomessa säädetty lailla (238/2000) sekä sen nojalla annetulla tasavallan presidentin asetuksella (811/2005). Kansainvälisesti Punaisen Ristin erityisasema perustuu sodan uhrien suojelemiseksi solmittuihin neljään Geneven yleissopimukseen vuodelta 1949 (SopS 8/1955) ja niitä täydentäviin kahteen lisäpöytäkirjaan vuodelta 1977 (SopS 82/1980).

Suomen Punaisesta Rististä annetun tasavallan presidentin asetuksen (811/2005) mukaisesti Suomen Punaisen Ristin tehtäviin kuuluu muun muassa suojella kaikissa oloissa elämää ja terveyttä sekä puolustaa ihmisarvoa ja ihmisoikeuksia, auttaa kaikkein heikoimmassa asemassa olevia inhimillisten kärsimysten ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi, tukea ja avustaa maan viranomaisia niin rauhan kuin sodan ja aseellisten selkkausten aikana ihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi, edistää kansalaisten keskuudessa yhteisvastuuta ja auttamismieltä, harjoittaa monikulttuurisuustyötä ja kansainvälisyyskasvatusta sekä tehdä tunnetuksi kansainvälistä humanitaarista oikeutta.

Suomen Punaisen Ristin tehtäviin maahanmuuttotyössämme kuuluu mm. toimia perheyhteyksien palauttamiseksi sekä puhua inhimillisen ihmisoikeuksiin perustuvan pakolais- ja maahanmuuttopolitiikan puolesta, mihin kuuluu erityisenä painopisteenä perheiden inhimillisen kohtelun edistäminen.

Yksityiskohtaiset kommentit

Lakimuutoksen taustalla ovat tietyt julkisuutta saaneet tapaukset sekä niihin liittynyt voimakas julkinen keskustelu Suomen kansalaisten ulkomaalaisten isovanhempien mahdollisuuksista saada oleskelulupa tilanteessa, jossa he ovat hyvin riippuvaisia Suomessa asuvasta omaisestaan. Julkinen keskustelu ja sen monipolviset vaiheet ovat osoittaneet sen, että lain sisältö ja sen tulkinta on ollut vaikea-selkoinen eikä se vastaa korkeimman poliittisen johdon eikä ilmeisesti myöskään eduskunnan kantaa siitä, miten tällaisessa vaikeassa asemassa olevia isovanhempia tulisi kohdella. On myös selvää, ettei ulkomaalaislaki tai sen tulkinta ole ollut inhimillinen. Sen vuoksi on myönteistä, että lakia selkiytetään ja Suomen kansalaisten isovanhempien mahdollisuuksia tietyissä erityistilanteissa jäädä Suomeen helpotetaan.

Suomen Punainen Risti pitää ehdottoman tärkeänä esityksen lähtökohtaa, jonka mukaan kaikilla Suomessa asuvilla henkilöillä, joilla on vähintään vuoden oleske-

lulupa, on yhdenvertaisesti oikeus asumisperusteiseen sosiaaliturvaan. Olisi sosiaaliturvajärjestelmämme lähtökohdan vastaista luoda Suomeen ihmisryhmiä, joiden sosiaaliturva muodostuisi eri perustein kuin muiden maassa vakinaisesti asuvien ihmisten.

Nyt esitetty muutos on rajattu koskemaan vain tietyissä rajatuissa tilanteissa olevia Suomen kansalaisen vanhempia. Oleskeluluvan käsittelyä on odotettava ulkomailla ja toimeentulon edellytetään olevan turvattu. Esityksen perusteluissa todetaan, että edellytyksiä toimeentuloedellytyksestä poikkeamiselle ei käytännössä olisi, ellei sitten sovellettavaksi tulisi pykälän 2 momentin mukainen tilanne. **Koska käytännön tilanteet ovat osoittaneet, että erityisen kohtuuttomia tilanteita voi syntyä hyvin monenlaisista syistä, olisi lakiesitystä syytä vielä siltä osin tarkentaa, että se antaisi mahdollisuuden viranomaisille erityisen painavasta syystä poiketa toimeentuloedellytyksen asettamista vaatimuksista kuten myös edellytyksestä, jonka mukaan lupahakemuksen käsittelyä on odotettava ulkomailla.**

Kuten esityksen perusteluissa on osoitettu, tulee lakimuutos koskemaan hyvin pientä ihmisryhmää - onhan se rajattu koskemaan vain Suomessa asuvan täysikäisen Suomen kansalaisen vanhempia. Olisi toivottavaa, että lakimuutos saataisiin eduskunnan käsittelyyn mahdollisimman nopeasti.

Hannu-Pekka Laiho
viestintäjohtaja, pääsihteerin sijainen